

RADNIČNÉ NOVINY

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

09

Ročník XVI.
september 2022

PRÍPRAVY NA KOMUNÁLNE A SAMOSPRÁVNE VOĽBY SÚ V PLNOM PRÚDE

Strana 4 - 6

ROZHOVOR

Mestskí lesníci pociťujú v súčasnosti enormný záujem o palivové drevo.

Strana 8

INFORMUJEME

Na rekonštrukciu Sásavskej cesty sme vyčlenili viac ako 116 tisíc eur.

Strana 9

HISTÓRIA

Uplynulo 70 rokov od úmrtia modrotlačiar, Karola Beniača mladšieho.

Strana 13

Seniori budú objavovať poklady nášho mesta

Pred 32 rokmi bol október, Valným zhromaždením OSN, vyhlásený za Mesiac úcty k starším a 1. október za Medzinárodný deň starších. V poradí desiaty mesiac roka nám pripomína, že tak ako po jari a lete prichádza farebná jeseň, prichádza po mladosti a zrelosti aj jeseň života. Pri príležitosti blížiaceho sa októbra, každoročne pod Urpínom pripravujeme pre skôr narodené Banskobystričanky a Banskobystričanov rozptýlenie v podobe Akadémie európskeho seniora (AES).

Pestrý kultúrno spoločenský program 21. ročníka podujatia sme zamerali na Objavovanie pokladov Banskej Bystrice. Nepôjde pritom len o zoznámenie seniorov s významnými osobnosťami nášho mesta, ale aj s historickými objektmi, ktoré si v tomto roku zaslúžia pozornosť nás všetkých. „Svetová zdravotnícka organizácia definovala zdravé starnutie ako proces chopenia sa optimalizácie príležitostí pre fyzickú, sociálnu a duševnú pohodu počas celého života. Veľký význam má fyzická sebestačnosť. Práve odkázanosť na druhých spôsobuje osamelosť či smútok tým skôr narodeným. Kvalitu života v tomto období výrazne ovplyvňujú aj sociálne kontakty a stretávanie sa. Našou snahou je najmä, ale nielen počas Akadémie európskeho seniora, pripravovať zaujímavý program pre starších obyvateľov mesta. Chceme im ukázať, že aj keď už nie sú najmladší, záleží nám na nich. Radi sa s nimi stretávame pri akýchkoľvek situáciách a príležitostiach, tešíme sa z ich spoločnosti a veľakrát čerpáme zo studnice ich nápadov, skúseností a nezaplatiteľných rád,“ povedala Ivana Kružliaková, vedúca Odboru sociálnych vecí MsÚ Banská Bystrica.

Foto: archív MsÚ BB

vať naplno, nakoľko radosť prichádza v každom veku. Verím, že do 21. ročníka akadémie sa zapojí čo najväčší počet seniorov v našom meste,“ uviedol primátor Ján Nosko.

Aktivity aj v nemocnici

V rámci Akadémie európskeho seniora sú pripravené aj ďalšie podujatia. Okrem iných aj beseda s Miroslavom Vojtekom o jeho skúsenostiach z ciest po exotických krajinách či Seniorský SLOVOMfest venovaný básnikovi, publicistovi a redaktorovi Mikulášovi Kováčovi, ktorý nás opustil pred 30 rokmi. Od polohy základného kameňa Rooseveltovej

nemocnice uplynulo v tomto roku 75 rokov. V zdravotníckom zariadení organizujeme pre skôr narodených prehliadku operačnej sály robotickej asistovanej chirurgie či prednášku odborníkov na tému „Životospráva v seniorskom veku“.

Zábava i olympiáda

Stredoslovenské osvetové stredisko pripravilo pre tvorivých seniorov kreatívne dielne, počas ktorých sa naučia pliesť košíky z pedigu, prírodného lanovitého materiálu. „Celý program sme zamerali na pestrosť jednotlivých akcií. Spoločenská zábava je pripravená 16.

októbra 2022 v Robotníckom dome so skupinou Hrmavica a na tom istom mieste aj 25. októbra 2022 so skupinou Duchoňovci,“ poznamenala Lýdia Baranová z Oddelenia kultúry MsÚ Banská Bystrica. Tradične bude súčasťou akadémie obľúbená Olympiáda seniorov, na ktorej si môžu zmerať svoje sily v rôznych športových disciplínach. Dejiskom súťaží bude 4. októbra tohto roka ZŠ Radvaň. Všetkých skôr narodených obyvateľov nášho mesta, pozývame k aktívnej účasti na tohtoročnej akadémii.

M. Strelec

Pestrý program

Dejiny mesta pod Urpínom ovplyvnil Ján Thurzo, od ktorého narodenia uplynulo 585 rokov. Zakladateľ Thurzovsko-Fuggerovskej mediarskej spoločnosti vynikal v podnikaní aj priemysle. Hneď po Fuggerovi ho vtedajšia Európa považovala za najbohatšieho a najvýznamnejšieho človeka, o ktorého živote sa naši seniori dozvedia viac 11. októbra 2022 v Barbakáne. Na Cestu za poznaním filigránu zoberieme seniorov 13. októbra 2022 do Matejovho domu Stredoslovenského múzea, kde sa zoznámia so Samuelom Libayom, banskobystrickým zlatníkom. Predstavená im bude jeho unikátna zlatnícka dielňa. Jeden z najlepších zlatníkov v Rakúsko-Uhorsku, autor Glabitsovko pokálu, busty Františka Jozefa I. či filigránovej sošky cisára Napoleona I., sa narodil pred 240 rokmi. „Mnohé skôr narodené Banskobystričanky a Banskobystričania športujú, tancujú, majú radi kultúru či umenie, sú členmi rôznych organizácií a zapájajú sa do verejného života v meste. Naši seniori sú neskutočne aktívni, energickí, a hlavne – všetko robia s radosťou. Ide z nich pozitívna energia. Jeseň života si treba uží-

Program Akadémie európskeho seniora 2022

Dátum	Miesto podujatia	Názov podujatia
3. 10. o 14:00	Robotnícky dom	Slávnostný otvárací ceremoniál AES 2022
4. 10. od 9:00	ZŠ Radvaň	Olympiáda seniorov
11. 10. od 9:00	Barbakán	S Jánom Thurzom o bystrickej medi
12. 10. od 9:00	Knižnica M. Kováča Sásová	Potulky svetom s cestovateľom Miroslavom Vojtekom
13. 10. od 9:00	Matejov dom	Cesta za poznaním filigránu
16. 10. od 17:00	Robotnícky dom	Čaj o 5-tej
18. 10. od 16:00	Robotnícky dom	Seniorský SLOVOMfest – nielen za M. Kováčom
20. 10. o 10:00 a o 14:00	Stredoslovenské osvetové stredisko	Tvoriví seniori – pletenie košíkov z pedigu (kreatívne dielne)
24. 10. o 9:00	Rooseveltova nemocnica	Prevencia je zdravie - prehliadka operačnej sály a prednáška o životospráve v seniorskom veku
25. 10. o 13:00	Robotnícky dom	Slávnostné ukončenie AES 2022
Sprievodné podujatia		
1. 10. o 16:00	Evanjelický kostol a. v., Lazovná ulica	Musica Baroco – organový koncert v rámci festivalu Vivat vox organi
4. 10. od 9:00	ZŠ Radvaň	Deň zdravia so VŠZP a RÚVZ, MsP BB seniorom
5. – 30. 10.	Robotnícky dom	Ateliér 3G - výstava
20. 10. od 10:00	Štátna vedecká knižnica	Tréning pamäti a ukážky jedinečných tlačí z fondu ŠVK

Informácie z mestského úradu

Foto: MsÚ BB

01. Pochť Svetozárovi Stračinovi

Všestrannému hudobnému skladateľovi, zberateľovi ľudových piesní a editorovi ich nahrávok, autorovi orchestrálnych diel, filmovej a scénickej hudby bola 5. septembra 2022, na Námestí SNP 14, odhalená pamätaná tabuľa. Svetozár Stračina prežil detstvo v Banskej Bystrici, v pôvodnom bydlisku svojho otca, ktorý si pod Urpínom založil živnosť ako písmomaliar. Od štyroch rokov hrával na harmonike a od desiatich sa učil hrať na klavíri v banskobystrickej hudobnej škole. Inšpiráciu pre svoje diela hľadal najmä v slovenskom folklóre. V rámci rozhlasovej, televíznej a filmovej tvorby spolupracoval s významnými slovenskými režisérmi. Vytvoril scénickú hudbu pre takmer 160 filmov. Vo svojich kompozíciách sa často vracal do Banskej Bystrice, kde vyrastal. Pamätaná tabuľa má obyvateľom i návštevníkom pripomínať úzke prepojenie Svetozára Stračina s naším mestom, súčasne sa stáva zaujímavým, doplnkovým zdrojom poznania koloritu mesta pod Urpínom.

red

02. Ponuka pre znevýhodnených uchádzačov o prácu

Mesto v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) Banská Bystrica spustilo od 1. septembra 2022 pilotný projekt zameraný na znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Tí môžu byť nápomocní opatrovateľom a opatrovateľkám v domácnosti pre obyvateľov, ktorým už mesto poskytuje opatrovateľskú službu. Záujemca z radov znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, bude vykonávať aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby. Opatrovanému bude pomáhať v domácnosti napr. pri umývaní okien, vešaní

záclon, vysávaní, upratovaní, čítaní alebo lúštení krížoviek. Zároveň môže asistovať pri nákupoch, pomocných prácach v záhrade či okolo rodinného domu, ďalej pri venčení psíka, prechádzke a pod. Znevýhodnený uchádzač môže za uvedenú prospešnú činnosť získať finančný príspevok vo výške okolo 230 eur. Uvedenú aktivitu navrhli samotní obyvatelia počas tvorby Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Banská Bystrica. Cieľom je rozšíriť ponuku podpory, ktorá je poskytovaná seniorom aj osobám so zdravotným znevýhodnením tak, aby mohli čo najdlhšie zostať vo svojom prirodzenom, domácom prostredí. Ak vás ponuka zaujala, kontaktujte svojho referenta/sprostredkovateľa na ÚPSVaR, ktorý vám poskytne podrobnejšie informácie. Prípadne sa obráťte na koordinátorku opatrovateľskej služby na MsÚ Banská Bystrica, Slávkú Kostúrovú na tel. číslach: 048/4142 473, 0917 505 926.

Odbor sociálnych vecí, MsÚ BB

Foto: archív MsÚ BB

03. Spokojnosť klientov je pre nás prvoradá

Odbor sociálnych vecí pripravil dotazníky spokojnosti určené pre všetkých, ktorým mesto poskytuje sociálnu službu, ako aj ich rodinným príslušníkom. Cieľom je zistiť spokojnosť alebo nespokojnosť s konkrétnou službou, ktorú samospráva poskytuje. Súčasne je snaha spoznať názory a návrhy smerujúce k zlepšeniu a skvalitneniu činností, prípadne zistiť, čo klientom chýba. Dotazníky sú anonymné, preto nikto kto ich vyplí, nemusí mať obavu vyjadriť svoj vlastný názor. Dostupné sú na www.banskabystrica.sk v sekcii Život v meste – Sociálna pomoc. Po vyplnení je potrebné zaslať dotazník na príslušnú e-mailovú adresu konkrétneho zariadenia. Ďakujeme za všetky názory a pripomienky, ako aj za inšpiratívne podnety na zlepšenie sociálnych služieb v meste.

Odbor sociálnych vecí, MsÚ BB

04. Urobili sme prvý krok k výrobe vlastnej elektriny

Zelená európska dohoda, stúpajúce ceny energií a priority Banskej Bystrice v oblasti energetiky vyústili do plánu vyrábať v našom meste vlastnú elektrinu a využívať ju najmä

na pokrytie spotreby mestských zariadení a budov. V prvej fáze tohto zámeru bolo vytypovaných prvých 32 budov, na ktorých by mohli vyrásť biosolárne strechy, ktoré budú vyrábať elektrickú energiu zo slnka. V období od júna do novembra 2022, je realizovaná na vybraných objektoch štúdia uskutočniteľnosti inštalácie fotovoltických zariadení a batériových úložísk. Štúdia jasne stanoví vhodnosť objektov, návratnosť, náklady, technické riešenia a predpokladaný výkon, ktorý budeme vedieť inštalovať a vyrobiť. Zelené, inteligentné riešenia patria medzi mestské priority, aj z tohto dôvodu nechceme budovať panely na voľných plochách, ale využijeme jestvujúce strechy mestských objektov. Fotovoltické systémy pri realizácii doplníme o riešenie vegetačnej strechy, ktorá dokáže zvýšiť efektivitu výroby energie až o 20 percent. Prirodzene ochladzuje budovy, zmiernuje negatívne dopady zmeny klímy a v nemalej miere zvyšuje aj samotnú biodiverzitu v zastavaných územiach. Zelená strecha dokáže znížiť teplotu samotnej strechy a jej prehrievanie až o 20 °C. Kombinácia solárnych panelov a vegetácie funguje v dokonalnej symbióze, čo je ideálne riešenie aj pre naše mesto. Po ukončení štúdie a následnej projektovej príprave, sa sústredíme na možnosti realizácie a financovania biosolárnych striech z investičných zdrojov EÚ, zdrojov Plánu obnovy, prípadne iných zdrojov.

*Oddelenie inovatívnych riešení
a adaptácie na zmenu klímy, MsÚ BB*

Foto: OR Rudlová

05. Úspešné podujatie

V mestskej časti Rudlová sa 13. augusta 2022 uskutočnil 3. ročník podujatia Spoznaj svojho suseda. Malí aj veľkí si prišli na svoje. Pre deti bol pripravený skákací hrad, rôzne súťaž a hry. Obdivovať mohli dobrovoľníckych hasičov zo Sásovej či vystúpenie cvičených psíkov. Vrcholom večera bol koncert skupiny Rockoft. Počas celej akcie bolo zabezpečené občerstvenie. Návštevníci si mohli pochutnať na guláš a bryndzových haluškách. Spestrením bola aj tombola o zaujímavé ceny. O tom, že aj takéto aktivity sú podnetné svedčí fakt, že na podujatie prišlo vyše 400 návštevníkov.

Občianska rada Rudlová

Po prvý raz v slovenskej histórii sa uskutočnia dvoje voľby v jeden deň

V poslednú októbrovú sobotu si budeme voliť nových primátorov, starostov, predsedov samosprávnych krajov, ako aj poslancov mestských, obecných a samosprávnych zastupiteľstiev. Volebné miestnosti budú 29. októbra 2022 otvorené v čase od 7:00 do 20:00 hod. aj v našom meste.

Voliči môžu hlasovať v jesenných spojených voľbách len v obci, resp. mieste svojho trvalého pobytu. Hlasovací preukaz, vďaka ktorému je možné v iných voľbách hlasovať kdekoľvek na Slovensku, si pre tieto voľby nie je možné vybaviť. Mestá, obce aj samosprávne kraje sú povinné najneskôr do 4. októbra 2022 zverejniť zoznam zaregistrovaných kandidátov. Volebná kampaň, ktorá odštartovala už 10. júna tohto roka, sa končí 48 hodín pred dňom konania volieb, teda do polnoci 26. októbra.

Modré a biele hlasovacie lístky i obálky

Aby pri hlasovaní nedochádzalo ku zámene, lístky aj obálky budú rozlíšené farebne. Pre voľby do samosprávnych krajov je určená modrá obálka a pre komunálne voľby zasa biela. Takisto aj hlasovací lístok bude odlišný výraznými modrými pásmi tak, aby bolo jasné, ktorý patrí do modrej obálky. Rovnako ako hlasovacie lístky, i volebné schránky budú farebne odlišné. Biela bude určená pre komunálne voľby a modrá pre voľby do samosprávnych krajov.

Vo volebnej miestnosti

Volič je povinný po príchode do volebnej miestnosti preukázať okrskovej volebnej komisii svoju totožnosť predložením občianskeho preukazu alebo dokladu o pobyte pre cudzinca. „Okrsková volebná komisia najskôr zakrúžkuje poradové číslo voliča v zozname voličov pre voľby do orgánov samosprávnych krajov. Následne mu vydá prázdnu modrú obálku a dva hlasovacie lístky s modrými pruhmi - jeden pre voľby do zastupiteľstva samosprávneho kraja a jeden pre voľby predsedu samosprávneho kraja. Potom okrsková volebná komisia zakrúžkuje poradové číslo voliča v zozname voličov pre voľby do orgánov samosprávy obcí. Voličovi súčasne vydá prázdnu bielu obálku, a tiež dva biele hlasovacie lístky, jeden pre voľby

do obecného, resp. mestského zastupiteľstva a jeden pre voľby starostu obce, resp. primátora mesta,“ povedala Eva Chmelová, riaditeľka Odboru volieb, referenda a politických strán Ministerstva vnútra SR. Každý volič sa musí pred hlasovaním odobrať do osobitného priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov.

Úprava hlasovacích lístkov

Na hlasovacom lístku pre voľby do zastupiteľstva samosprávneho kraja, ako aj pre voľby poslancov obecného (mestského) zastupiteľstva môže volič zakrúžkovať len toľko kandidátov, koľko poslancov má byť v príslušnom volebnom obvode zvolených. Počet poslancov, ktorý sa volí vo volebnom obvode, bude uvedený na hlasovacom lístku. V prípade voľby predsedu samosprávneho kraja, a aj voľby primátora mesta (starostu obce) môže zakrúžkovať poradové číslo len jedného kandidáta. Po úprave lístkov vloží modrú obálku do modrej schránky určenej pre voľby do orgánov samosprávnych krajov a bielu obálku do bielej schránky na hlasovanie pre voľby do orgánov samosprávy obcí. Ak vloží hlasovací lístok do nesprávnej obálky alebo obálku do nesprávnej schránky, je takéto hlasovanie neplatné.

Foto: MsÚ BB

Banskobystrický samosprávny kraj

O post predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) sa uchádza deväť kandidátov, z toho traja sú nezávislí a šiesti sú nominanti jednej politickej strany. V BBSK, ktorý má 13 volebných obvodov, sa volí celkovo 49 poslancov. Vo volebnom obvode číslo 1, pod ktorý spadá územie okresu Banská Bystrica, si voliči zvolia osem poslancov do zastupiteľstva samosprávneho kraja. Vybrať si budú môcť zo 79 uchádzačov. Z nich 45 kandiduje za jeden politický subjekt, dvanásť za koalíciu a 22 je nezávislých.*

Mesto Banská Bystrica

O kreslo banskobystrického primátora sa bude uchádzať šesť kandidátov, päť mužov a jedna žena. Z toho traja sú nezávislí, dvoch nominoval politický subjekt a jedného koalícia politických strán. „V meste pod Urpínom je pre voľby do mestského zastupiteľstva určených sedem volebných obvodov, do ktorých budú voliči voliť 31 poslancov. Na území mesta je vytvorených 77 volebných okrskov a 77 volebných miestností, v ktorých budú prebiehať voľby do orgánov samosprávy obcí, ako aj voľby do orgánov samosprávnych krajov,“ hovorí Helena Koreňová, vedúca Organizačného oddelenia MsÚ Banská Bystrica. O post poslancov v 31 členom mestskom zastupiteľstve sa uchádza 128 kandidátov. Z nich je 57 nezávislých, 30 z dvoch koalícií a 41 kandidátov sú nominanti desiatich politických subjektov, ktoré idú do tohtoročných jesenných volieb samostatne.* Najneskôr do 4. októbra 2022 doručí mesto Banská Bystrica do každej domácnosti oznámenie o čase a mieste konania volieb. „Zoznamy zaregistrovaných kandidátov budú do tohto dátumu uverejnené na úradnej tabuli mesta pred budovou mestského úradu, na elektronickej úradnej tabuli na webovom sídle mesta a v Centrálnnej elektronickej úradnej tabuli,“ konštatuje Helena Koreňová.

Výnimky

Volič, ktorý nemôže pre zdravotné postihnutie sám vložiť obálku do volebnej schránky, môže požiadať, aby tak v jeho prítomnosti urobila iná osoba, nie však člen okrskovej volebnej komisie. Obyvateľ, ktorý sa nemôže dostaviť do volebnej miestnosti zo závažných, hlavne zdravotných dôvodov, má právo požiadať mesto a v deň konania volieb okrskovú volebnú komisiu o vykonanie hlasovania do prenosnej volebnej schránky, a to v mieste svojho trvalého pobytu.

Vol'by budú o dve hodiny kratšie

Kým pri voľbách hlavy štátu či parlamentných voľbách sú volebné miestnosti otvorené do 22:00 hod., 29. októbra tohto roka sa zatvoria už o 20:00 hod. „Pri spojených voľbách

sa zatvárajú skôr. Je to z pochopiteľného dôvodu. Členov okrskových volebných komisií čaká náročná práca, a to je spočítanie dvoch hlasovaní hneď za sebou. To znamená, že po spočítaní výsledkov volieb do samosprávneho kraja a overení zápisnice, musia ihneď pristúpiť k sčítaniu hlasov v komunálnych voľbách. Členom okrskových komisií je potrebné nechať dostatočný priestor na to, aby boli výsledky spočítané korektne,“ skonštatovala Eva Chmelová.

Opatrenie v súvislosti s COVID-19

Národná rada SR schválila zákon upravujúci špeciálny spôsob hlasovania v súvislosti s pandemiou koronavírusu. Uplatní sa vtedy, ak k 30. septembru 2022 bude Úradom verejného zdravotníctva SR stále nariadená

izolácia osôb pozitívnych na ochorenie COVID-19 alebo karanténa osôb, ktoré prišli do úzkeho kontaktu s pozitívnu osobou. „Ak sa tento zákon bude uplatňovať, tak volič, ktorý bude mať obmedzenú slobodu z dôvodu ochrany verejného zdravia, môže požiadať v týždni pred voľbami zapisovateľa obce, resp. mesta svojho trvalého pobytu o špeciálny spôsob hlasovania,“ dodala šéfka odboru volieb. Volič hlasuje v tomto prípade osobne, zastúpenie nie je prípustné.

M. Strelec

(* Údaje o počtoch kandidátov boli platné v čase uzávierky Radničných novín k 9. septembru 2022.)

Vol'by prinášajú prekvapenia

Tému blížiacich sa jesenných volieb analyzujeme s RNDr. Tiborom Madleňákom, PhD., ktorý pôsobí na Katedre geografie a geológie Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vysokoškolský pedagóg je okrem iných publikácií autorom vedeckej monografie Regionálna diferenciácia volebného správania na Slovensku (1998 - 2010), ktorá predstavuje stručné a komplexné spracovanie problematiky volebnej geografie Slovenska.

Foto: archív T. Madleňáka

■ **Komunálne voľby a voľby do samosprávnych krajov sú v roku 2022 prvýkrát spojené. Voliči nebudú musieť chodiť k volebným urnám dvakrát. V minulosti bol o oboje pomerne nízky záujem. Myslíte si, že ich spojením sa zvýši účasť voličov?**

V oboch prípadoch ide o voľby do orgánov územnej samosprávy, ktorá má na Slovensku dve úrovne: komunálnu - obce a regionálnu - samosprávne kraje. Z tohto hľadiska je ich spojenie pomerne logické. Bolo možné aj vďaka tomu, že funkčné obdobie kandidátov je v oboch prípadoch štvorročné. Hlavným dôvodom spojenia však bola najmä dlhodobá nízka volebná účasť na regionálnych voľbách. V roku 2017 dosiahla tesne pod 30 percent, predtým ešte menej. Na strane druhej sa na komunálnych voľbách zúčastňuje v priemere takmer 50 percent oprávnených voličov. Tradične vyšší záujem o komunálne voľby tak môže pomôcť zvýšiť účasť aj v regionálnych voľbách. Celkovo je ale volebná účasť na Slovensku, a to vo všetkých typoch volieb, oveľa nižšia ako vo väčšine krajín Európy. Z tohto dôvodu sa napríklad diskutuje aj o spojení volieb do Európskeho parlamentu s prezidentskými voľbami.

■ **Nebudú mať samotní obyvatelia zmätok v tom, komu odovzdávajú svoj**

hlas, keďže vo volebnej miestnosti dostanú hlasovacie lístky aj pre komunálne voľby, a aj pre voľby do samosprávnych krajov?

Komunálne voľby majú pomerne dlhú tradíciu, konajú sa pravidelne od roku 1990. Voliči pri nich celkom dobre chápu, že volia starostu či primátora a poslancov obecného alebo mestského zastupiteľstva, a aké sú ich kompetencie. Regionálne voľby sa konajú od roku 2001. Doteraz nie sú pre časť voličov celkom jasné kompetencie predsedu a poslancov samosprávnych krajov. V tejto novej situácii sa môže stať, že niektorým voličom sa bude zdať množstvo volených funkcií naraz veľa a môžu si ich navzájom pliesť.

■ **Obyvatelia na rozdiel od volieb do NR SR, nedostanú zoznamy jednotlivých kandidátov do poštových schránok. Môže sa pod prípadný chaos podpísať skutočnosť, že viacerí kandidáti sa uchádzajú napríklad o pozíciu primátora či starostu, a zároveň i o post poslanca samosprávneho kraja?**

Množstvo volených pozícií a skutočnosť, že veľká časť voličov uvidí zoznamy kandidátov až vo volebnej miestnosti pravdepodobne spôsobí, že pred niektorými z nich, bude potrebné čakať v rade dlhšie než sme zvyknutí pri iných typoch volieb. To, že jeden kandidát kandiduje naraz do viacerých funkcií, môže na niektorých voličov pôsobiť rušivo. Aj doteraz to bola bežná prax, ale keďže sa komunálne a regionálne voľby konali osobitne, nebolo

to až také viditeľné. Bude zaujímavé, ako sa voliči budú v takýchto prípadoch rozhodovať. Pri úzkej väzbe na kandidáta ho pravdepodobne podporia aj do viacerých funkcií. V iných prípadoch môžu premýšľať, na ktorý post sa daný kandidát hodí viac. V každom prípade budú voliči potrebovať vo volebných miestnostiach viac času a trpezlivosti. Tým ich samozrejme nechcem odradiť od volebnej účasti, skôr naopak. Komunálne a regionálne voľby sú veľmi dôležité. Rozhoduje sa v nich o zástupcoch, ktorí budú ovplyvňovať bežný život v našich obciach a regiónoch.

■ **Z pozície politického/volebného geografa, očakávate, že spojené voľby môžu „zamiešať karty“, a priniesť víťazstvo kandidátom, u ktorých by ste nepredpokladali volebný úspech?**

Výsledky každých volieb prinášajú rôzne prekvapenia. V komunálnych aj regionálnych voľbách platí, že o úspešnosti jednotlivých kandidátov môže rozhodovať len niekoľko hlasov. Preferencie voličov ovplyvňuje veľké množstvo faktorov, viac ako v iných typoch volieb zohrávajú úlohu rôzne lokálne témy a problémy, či osobné poznanie kandidátov. Z hľadiska vyššie spomínaných zmien bude zaujímavé sledovať hlavne vplyv zvýšenej volebnej účasti v regionálnych voľbách. V každom prípade bude spojenie komunálnych a regionálnych volieb nová a zaujímavá skúsenosť.

M. Strelec

Volebné obvody

V.O.	Č.O.	Názov ulice	Volebná miestnosť
Volebný obvod č. 1 (6 poslancov)	1.	Astrová, Azalková, Gerberová ulica, Kláry Jarunkovej, Ladislava Hudeca, Muškátová ulica, Na Graniari, Nad plážou, Námestie Ľudvíka Svobodu, Školská, Tajovského, Tibora Andrašovana, Zvončeková	Univerzita Mateja Bela, Tajovského 10
	2.	Cesta na amfiteáter, Cesta na štadión, Hurbanova, Hutná, Jána Chalupku, Janka Kráľa, M.Hattalu, M.M.Hodžu, M. Rázusa, Murgašova, Na Troskách, Rutkaya Nedeckého, Terézie Vansovej, Vajanského námestie, Záhradná	SPŠ Jozefa Murgaša, Hurbanova 6
	3. – 4.	Alexandra Matušku, Bakossova, Cmárovo, Dolná Strieborná, Horná Strieborná, Jána Bottu, Katovná, Krížna, Laskomerská, Lazovná, Medený Hámor, Pod Jesenským vrškom, Pod vysielacom, Slnečné stráne, Stoličková; Dobšinského, Hečkova, Ľuda Ondrejova, Na Karlove, Severná, Šimona Jurovského	ZŠ, Bakossova 5
	5.	Dolná, F. Švantnera, J. Cikera, Kapitulská, Kuzmányho, Nám. Š. Moyses, Námestie SNP, Národná, Štadlerovo nábrežie, Štefánikovo nábrežie	ZUŠ J. Cikera, Štefánikovo nábrežie 6
	6.	Horná, Kukučínova, Robotnícka, Železničiarska,	ZŠ SSV, Skuteckého 8
	7. – 10.	Cesta k nemocnici, ČSA, Petelenova, B. Bystrica; 29. augusta, Jegorovova, Partizánska cesta; Cesta k Smrečine, Námestie slobody, Trieda SNP 2 – 38, 7 – 31; Trieda SNP 33 – 73, 40 – 80	ZŠ, Trieda SNP 20
	11.	Figuša Bystrého, Horné záhrady, Kollárova, Komenského, Mikuláša Kováča, Petra Karvaša, Profesora Sáru, Rudlovská cesta 2 – 54, 3 – 51, Skuteckého, Šoltésovej	ZŠ SSV, Skuteckého 8
Volebný obvod č. 2 (2 poslanci)	12.	Majerská cesta, Stavebná	Banskobystrická reg. správa ciest, Majerská cesta 94
	13.	Cementárenská cesta, Na Hrbe, Senická cesta	Budova bývalej ZŠ, Senická cesta 57
	14.	Fraňa Kráľa, Hronská, Jiráskova, Lupčianska, Mieru, Podjavorinskej, Poľovnícka, Ponická ulica, Šalkovská cesta, časť obce Šalková 10865, 10866,	Kultúrny dom, Hronská 4
	15. – 17.	9. mája 3-23, 6-30, Hviezdoslavova, Pod Kalváriou, Pod Urpínom, Viestova, Žltý piesok; Bellušova, Boženy Němcovej, Hronské predmestie, Jesenského, Lesná, Na Uhlisku, Timravy; 9.mája 25 – 55, 36 – 74, Družstevná, Golianova, Mičinská cesta, Na Starej tehelni, Pod rybou, Pod Turíčkou	ZŠ, Golianova 8
Volebný obvod č. 3 (9 poslancov)	18.	Dedinská, Kapitána Jaroša, Marka Čulena, Mladých budovateľov, Odbojár, Pod Banošom, Pod Hôrku, Rudelinova ulica, Rudlovská cesta 57 – 85, 70 – 116, Strmá, Zdenka Mikulu	Kultúrne stredisko Rudlová, Strmá 2
	19. – 23.	Haškova, Hlboká, Mateja Bela; Agátová, Dubová, Garbanka, Na Dolinky, Na plaváreň, Na Skalici, Na Tále, Na Zábave, Pod cintorínom, Pod Skalkou, Sásovská cesta, Stránska, Surovská, Veterná; Ďumbierska, Ružová; Gerlachovská, Chabenecká; Beskydská, Fatranská	ZŠ, Ďumbierska 17
	24. – 28.	Magurská 5 – 59; Kráľovohofská, Magurská 61 – 69; Inovecká, Karpatská; Magurská 2 – 16, Pieninská; Krivánska	ZŠ, Pieninská 27
	29. – 39.	Javornícka 1 – 53; Javornícka 2 – 12, Rudohorská 1 – 27; Starohorská 1 – 23, 6 – 38; Starohorská 25 – 49, 40 – 70, Tatranská 1 – 11; Strážovská, Tatranská 4 – 10; Tatranská 13 – 39, 14 – 38A; Tatranská 40 – 58, 41 – 79; Tatranská 60 – 96, 81 – 93, Borová ulica; Tatranská 95 – 109, Rudohorská 28 – 32; Sitnianska 1 – 23, 2 – 22; Rudohorská 20 – 24, Sitnianska 24 – 32, 25 – 33	ZŠ, Sitnianska 32
	40.	Harmanecká cesta, Hrušková, Jakubská cesta, Jelšová, Kostiviarska cesta, Nový Svet, Ovocná, Topolová, Kostiviarska: 10151, 10153	MŠ, Jakubská cesta 77
Volebný obvod č. 4 (2 poslanci)	41.	Jozefa Mistrička, Uľanská cesta	Budova bývalého MNV, Uľanská cesta 47
	42. – 45.	Buková, Mlynská, Na Čiertolí, Na úbočí, Pod Stráňou, Skubínska cesta, Záhumnie, Závoz; Gaštanová, Limbová; Javorová, Lipová, Lúčický, Priehrada, Višňová, Ulička; Jaseňová, Jedľová, Na Lúčkach, Pestovateľská, Pod Dúbravou, Podlavická cesta, Podlavice: 10775, Povstalecká cesta	ZŠ, Gaštanová 12
	46. – 50.	Gorkého, Nové Kalište, Okružná, Wolkerova; Družby; Mládežnícka 2 – 38, 1 – 29	ZŠ, Okružná 2
Volebný obvod č. 5 (7 poslancov)	51. – 56.	Mládežnícka 31 – 47, Oremburská; Moskovská 2 – 40; Moskovská 1 – 29, 42 – 48, Vršacká, Zadarská; Tulsá 2 – 38; Tulsá 1 – 59, Kyjevské námestie; Tulsá 64 – 74, 61 – 119, Kovačická ulica	ZŠ, Moskovská 2
	57. – 60.	Bagarova, Slnečná, Tichá, Zelená, Prvosienková, Havranské; Jazmínová, Spojová, Šalgotarjanska; Trieda Hradca Kráľové 1 – 15; Trieda Hradca Kráľové 16 – 40, Kvetinová	ZŠ, Spojová 14
	61. – 62.	Švermova 2 – 44, 19 – 59; Dlhá, Jilemnického, Kapitána Nálepku, Nám.L.Štúra 1, Nešporova, Sado- vá, Švermova 1 – 17	ZŠ, Okružná 2
	63. – 64.	Bočná, Jarná, Jesenná, Krátka, Kráľická cesta, Letná, Na Kútínach, Na Motyčinách, Ovčarska cesta, Pod Suchým vrchom, Poľná 2 – 102, 35 – 157, Stredná, Zimná, Radvaň: 10165, 2751, 13165, 14958, 15069; Malachovská cesta, Poľná 11 – 33, Stromová, Stupy, Radvaň 13241	Gymn. Mikuláša Kováča, Mládežnícka 51
Vol. obvod č. 6 (3 poslanci)	65. – 67.	Nám.L. Štúra 7 – 25, 8 – 26, Poľná 1 – 9; Radvanská 1 – 24; Kalinčiakova, Sládkovičova 5 – 13, 2 – 6	ZŠ, Radvanská 1
	68. – 70.	Radvanská 25 – 30, Bernolákova 1 – 3 a 14 – 58, Pršianska cesta; Bernolákova 5 – 43, Cintorínska	Fakulta zdravotníctva, Sládkovičova 21
	71.	Iliaška cesta, Zvolenská cesta 5, 19, 33, 71	Bývalá Požiarna zbrojnica, Iliaška cesta 9
Volebný obvod č. 7 (2 poslanci)	72. – 74.	Podháj 2 – 52, 1 – 37, Sládkovičova 8 – 48, Sokolovská, Zvolenská cesta 2, 4, 6; Podháj 56 – 102, 39 – 69; Sládkovičova 50 – 96	Fakulta zdravotníctva, Sládkovičova 21
	75.	Borievková, Brezová, Čerešňová, Drienková, Jablonoš, Kremnička, Plánková, Šípková, Trnková	Klub dôchodcov Senior, Kremnička 18
	76.	Ametystová, Bronzová, Diamantová, Jantárová, Jaspisová, Kremeňová, Malachitová, Medená, Mosadzná, Opálova, Platinová, Rubínova, Rumelková, Tyrkysová, Topásová, Zlatá, Zafirova, Železná	Spoločné nebytové priestory, Medená 3
	77.	Rakytovce: Borovicová, Brestová, Klenová ulica, Liesková, Rakytovská cesta, Smreková, Vrbová	Zvonica, Rakytovská cesta 76

(Vysvetlivky: V.O. - volebný obvod, Č.O. - číslo okrsku)

Kremnička, miesto života a pamätí

Dnes je jednou z najjužnejších častí krajského mesta Banská Bystrica. V ešte nedávnej minulosti bola však Kremnička samostatnou obcou. Osídlenie tejto časti bývalej Zvolenskej stolice, siaha do hlbokej stredovekej histórie, kedy už približne v 11. storočí v týchto miestach nachádzali svoj domov prví trvalí osadníci. Prišli sem za živnou pôdou, štedrými vodami a lesmi, a ako vidieť, ostali v osobách svojich – v čase veľmi vzdialených – potomkov až dodnes.

Foto: OR Kremnička

Vlani sme si pripomenuli vzácne 730. výročie prvej, zatiaľ známej písomnej zmienky o Kremničke. Stáročia bola domovom dobrých ľudí a chýrnych remeselníkov. Iste aj preto sa jej darilo. Od roku 1970 sa stala mestskou časťou Banskej Bystrice. Vždy tu bol aj čulý spoločenský, kultúrny i športový život.

Prezentujeme sa podujatiami

Kremničku v modernej dobe obkolesila aj priemyselná výstavba. Napriek tomu sme nestratili ten pôvodný šarm a ráz, ktorý rokmi vytváral miestny kolorit, pre ktorý tu býva a radi sa sem každý deň vraciame. Stali sa aj krivdy. Žiaľ, prišli sme nie našou vinou o kultúrny dom. Určite sme ale nestratili záujem o kultúru. Spoločensky žijeme vďaka našim šikovným a zaniatým obyvateľom, ako jedna z najaktívnejších častí mesta. Veríme, že takými ostaneme i do budúcnosti, keď tradične tu organizujeme podujatie pre deti – Cesta rozprávkovým lesom. Práve v Kremničke vznikla táto obľúbená akcia, na ktorej sa i v tomto roku zúčastnilo 1 800 ľudí. Bolo obdivuhodné, že v takejto malej mestskej časti, sme dali dokopy stovku organizátorov. Okrem toho obyvatelia radi navštevujú tradičnú novoročnú verejnú zabíjačku, pripravujeme podujatia úcty k matkám a seniorom, obnovili sa tradičné fašiangové oslavy, stavenie májov a treba vyzdvihnúť aj dlhoročnú prácu Senior klubu a urbárskej spoločnosti. V roku 1978 vznikol a dodnes mimoriadne aktívne funguje turistický klub, ktorý má vyše 80 členov. Veľkej obľube sa teší futbal. V roku 2017 sa uskutočnila fúzia miestneho klubu s mestským, vznikol tak MFK Dukla Banská Bystrica, ktorý hrá aktuálne už v prvej lige.

Na históriu nezabúdame

V minulosti poznačila Kremničku i veľká tragédia. V blízkosti obce došlo k najma-

sovejšiemu vraždeniu odporcov fašizmu na sklonku 2. svetovej vojny. Na ich pamiatku je v tých miestach umiestnený monumentálny pamätník svetoznámeho architekta Dušana Jurkoviča. Každoročne si pri veršoch Andreja Plávku, ktoré sú tam vytesané do kameňa, s tichou spomienkou pripomínáme hrôzy vojny, ktoré by sa nemali nikdy opakovať. Verš, ktorý je vyrytý v kameni pamätníka, si veľa starších Kremničianov pamätá a povie vám ho naspamäť.

Dôležitý bod mesta

Ťažkým obdobím boli tiež roky, kedy sa v našej mestskej časti vybudovali dve skládky komunálneho odpadu – na Kalníku a v obecnej záhrade. Obyvatelia túto skutočnosť zle znášali, a mnohí s tým nie sú dodnes vysporiadaní. V súčasnosti je pre Banskú Bystricu územie Kremničky dôležité. Od začlenenia do mesta v roku 1970, tu bolo postupne budované zázemie a zóna pre dôležitých zamestnávateľov, a to priemyselné podniky. Zázemie je súvislé od Radvane až po Kremničku. Dané územie je pre život mesta nevyhnutné aj svojím pietnym charakterom. Nielen pamätník – memento strašných omylov minulosti, ale aj miesto poslednej rozlúčky i odpočinku ľudí, ktorí z prirodzenosti života navždy odchádzajú spomedzi nás aj v časoch mieru a pokoja. Nachádza sa tu krematórium, urnový háj i centrálny cintorín pre celé mesto.

Foto: OR Kremnička

Máme očakávania

Kremnička je vybudovaná mestská časť. Napriek tomu obyvateľov trápia dôležité dopravné riešenia, či už ide o výstavbu chodníka z Kremničky do krematória, ktoré je už v štádiu územného konania a sú naň vyčlenené prostriedky z mestského rozpočtu alebo vybudovanie obslužnej komunikácie vedľa cesty R1 – nadjazd Kremnička až po Badín. Posledné rokovania s Národnou diaľničnou spoločnosťou dali nádej, že táto komunikácia bude realizovaná. Ďalej v Kremničke potrebujeme dobudovať „zokruhovanie“ Jabložovej ulice a v budúcom roku veríme, že Banskobystrický samosprávny kraj dokončí cestu na Pršiansku terasu.

Do verejného života zapájame všetkých

Občianska rada v Kremničke pracuje už niekoľko rokov. Je pomocnou rukou poslancom mestského zastupiteľstva. Väčšinu rozhodnutí navrhuje a odporúča na riešenie jednotlivým orgánom. Na riadení vecí verejných, sa v Kremničke zúčastňujú aj ďalší obyvatelia mestskej časti. Máme pranie, aby sme vždy pri riešení problémov našli spoločnú reč a navzájom si vychádzali v ústrety tak, ako doteraz. Pracujeme pre seba a pre budúcu generáciu tak, aby po našej práci zostali do budúcnosti viditeľné stopy, a tiež, aby sme zanechali aj v pamäti našich potomkov pozitívny odkaz, čo sme dokázali urobiť pre našu mestskú časť či bývalú dedinku.

Na záver sa chceme poďakovať všetkým obyvateľom Kremničky, členom občianskej rady, urbárskej spoločnosti a Senior klubu za ich aktívny prístup k veciam verejným a za ich pomoc pri organizovaní akcií, ale i pri riešení dennodenných problémov všetkých obyvateľov našej mestskej časti.

Občianska rada Kremnička

Palivového dreva máme v mestských lesoch nateraz dostatok

Zvyšovanie cien za plyn či elektrinu prinieslo so sebou zvýšený záujem o palivové drevo. Kúriť prírodnou surovinou považujú mnohí obyvatelia rodinných domov za spôsob, ako v dobe energetickej krízy ušetriť, ale hlavne sa zabezpečiť na blížiacu sa zimu. Ceny však stúpajú aj za drevnú hmotu, ktorej začína byť nedostatok. Záujem je pritom enormný, čo potvrdili aj lesníci Jaroslav Bacúr (JB) a Jozef Jankov (JJ) z Mestských lesov Banská Bystrica, s.r.o.

■ Pomaly sa začne vykurovacia sezóna a domácnosti v rodinných domoch siahajú po odskúšanom a overenom spôsobe vykurovania. Pociťujú zvýšený záujem o palivové drevo v tomto období?

JB: Áno, pociťujú. V tomto roku je zvýšený záujem o kúpu palivového dreva ako zo strany obyvateľov okolitých obcí, ktorí si robia zásoby aj na ďalšie dva roky dopredu, tak aj zo strany podnikateľov, ktorí dávajú drevo do paliet a následne predávajú.

Foto: M. B.

■ Máte dostatok palivového dreva, alebo v rámci svojich kapacít a plánovaných hospodárskych zásahov nedokážete pokryť dopyt fyzických osôb?

JB: Nateraz stačíme pokryť záujem. Predpokladáme, že o mesiac až dva záujem opadne. Tí, ktorí chcú kúriť drevom vedia, že im musí pár mesiacov aj preschnúť. Celková situácia závisí aj od vývoja cien energií, či už ide o plyn, elektrickú energiu alebo uhlie. Ak sa ceny neznížia, enormný záujem o palivové drevo bude pretrvávať aj v budúcich rokoch.

■ Ak by chcel dnes niekto získať drevo na kúrenie z mestských lesov legálnou cestou, má vôbec šancu?

JB: Má, len sú dlhšie čakacie doby, približne tri až štyri týždne. Sú tu však aj ďalšie „ale“. Tento sortiment drevnej hmoty musíme dodávať na základe viacročných zmlúv aj slovenským celulózkam. V dôsledku suchého a teplého počasia nám začínajú čiastočne vysychať ihličnaté porasty. Ťažbu budeme preto musieť prednostne presunúť do lokalít porastov s lykožrúťovou kalamitou, čo môže lehotu dodania palivového dreva predĺžiť.

■ Neobávate sa, že v mestských lesoch vzrastie počet krádeží zdravého dreva?

JB: Zatiaľ sme krádeže nezaznamenali. Postupne ako sa ceny za všetko zvyšujú a ľuďom budú dochádzať finančné prostriedky, môže k takýmto situáciám dôjsť. Vedúci našich lesných obvodov pravidelne kontrolujú svoje úseky a dohliadajú, aby k podobným javom

nedochádzalo. Viaceré lokality máme zabezpečené aj fotopascami. Ak by sa situácia zhoršila, operatívne vieme zaviesť ochranné služby i počas víkendov.

■ Od začiatku roka 2022 vzrástli ceny vo všetkých oblastiach. Dotklo sa zvyšovanie aj v tomto segmente?

JB: Celkovo cena drevnej hmoty, nielen palivového dreva, v porovnaní ku 31. júlu 2021, vzrástla o 35 percent.

■ Za koľko eur sa predával jeden kubický meter dreva pred rokom, a za koľko sa predáva dnes?

JB: Pred rokom, k 15. augustu 2021, ste kubický meter palivového dreva kúpili za 48 eur bez DPH. Dnes za rovnaké množstvo zaplatíte 70 eur bez DPH. Vzhľadom na neustále sa zvyšujúce ceny, nemusí ísť pritom v tomto roku o konečnú cenu.

■ V slovenských lesoch je podľa údajov Národného lesníckeho centra vo Zvolene vyše dva milióny kubických metrov dreva. Ide o drevnú hmotu, ako dôsledok

Foto: M. B.

dok nespracovania kalamity za posledné desaťročie. Myslíte si, že v čase energetickej krízy a nedostatku palivového dreva, by tento objem mohol pomôcť slovenským domácnostiam?

JJ: Mestské lesy sa prednostne snažia všetko kalamitné drevo spracovať. Je to aj naša povinnosť vyplývajúca z platnej legislatívy. V chránených územiach a národných parkoch je k spracovaniu väčšej kalamity potrebný aj súhlas orgánov štátnej správy a Štátnej ochrany prírody SR. Za Mestské lesy Banská Bystrica môžeme po-

vedať, že v otázke spracovania kalamity sa zatiaľ vieme s týmito orgánmi dohodnúť na odbornej úrovni. Žiaľ, nie všade na Slovensku je situácia podobná.

■ Ministerstvo životného prostredia SR vidí alternatívu vo väčšej kontrole vyvážanej drevnej hmoty, ktorú skupujú zahraničné spoločnosti a vo veľkom vyvážajú za naše hranice. Je podľa vás aj toto spôsob, ako získať palivové drevo pre slovenské domácnosti?

JJ: Voči tomuto tvrdeniu sa už ohradili Lesy Slovenskej republiky, š. p., ako najväčší obhospodarovateľ lesov s tým, že do zahraničia žiadne palivové drevo alebo drevnú štiepku nevyváža. Platí to aj pre naše mestské lesy. Palivové drevo do zahraničia nevyvážame. Informácie, že sa od nás drevo len vyváža, sú zavádzajúce. Podľa Zelenéj správy za rok 2020, sa napríklad zo Slovenska vyviezlo 2,29 milióna kubíkov drevnej hmoty, ale dva milióny kubických metrov dreva sa zasa doviezlo.

■ Slovensko je, žiaľ, na prvom mieste v Európe v množstve ponechaného mŕtveho dreva na hektár lesa, a to aj pri vykonávaní bežného hospodárenia v lese. Nejde o plytvanie?

JJ: Sú územia, kde je „bezzásah“ opodstatnený. Takéto územia máme aj v banskobystrických mestských lesoch, kde však ani my nemáme záujem vykonávať ťažbu. Avšak ponechávanie bez zásahu v kalamitných územiach s vysokým zastúpením smreka, je obrovské riziko v súvislosti s vznikom požiarov

alebo šírením podkôrneho hmyzu do okolitých zdravých lesných porastov. Napriek vysokým číslam o ponechanom mŕtvom dreve v lesoch, sú tu však snahy, z niektorých strán, výmeru lesov bez zásahu ešte navyšovať. Takéto snahy z odborného hľadiska považujeme viac za hrozbu ako za prínos. Nemôžete predsa les, ktorý stáročia ľudia obhospodarovali, zo dňa na deň ponechať bez odborného zásahu. Hrozí jeho úplný rozpad. Áno, príroda sa

s rozpadnutým lesom vysporiada, ale trvá to desaťročia až stáročia. A to aj vzhľadom na súčasnú situáciu určite za plytvane považovať musíme.

■ Kedy sa podarí situáciu stabilizovať? Nebude problém s nedostatkom palivového dreva?

JJ: Situácia na trhu s drevom je v súčasnosti nepredvídateľná. Vojnový konflikt na Ukra-

jine, koronakríza, rast cien energií, ale aj stúpajúce náklady na výrobu dreva. Na trhu v súčasnosti vládne panika a každý sa snaží získať palivo nielen na najbližšiu vykurovaciu sezónu, ale sa aj dopredu zásobiť. Obávame sa, že pokiaľ sa všetky uvedené problémy nepodarí zastabilizovať, bude situácia s palivovým drevom aj naďalej nestabilná a nepredvídateľná.

M. Strelec

Finišujeme s rekonštrukciou Sásovskej cesty

Jednou z hlavných priorít mesta Banská Bystrica je zmodernizovaná a hlavne bezpečná cestná infraštruktúra. Samospráva pristúpila v druhej polovici augusta 2022 k oprave cesty v starej Sásovej, na ktorej nevyhovujúci stav poukazovali aj jej obyvatelia. Radnica poskytla na rekonštrukciu cesty viac ako 100 tisíc eur.

Mesto Banská Bystrica pokračovalo v letných mesiacoch v opravách miestnych komunikácií. Od 22. augusta 2022 pristúpilo k rekonštrukcii cesty v starej Sásovej. Počas troch týždňov bolo vyše dvetisíc štvorcových metrov poškodennej dlažby, nahradených asfaltovým povrchom. Celkovo ide o 330 metrový úsek. „Po odkúpení futbalového ihriska aj s telocvičňou do vlastníctva mesta, čím sa podarilo zachrániť toto športovisko nielen pre Sásovčanov, bola práve rekonštrukcia Sásovskej cesty jedna z hlavných požiadaviek obyvateľov tejto mestskej časti. Nevhodne zvolená dlažba pri jej rekon-

štrukcii pred tromi desiatkami rokov, bola už v havarijnom stave. Žiaľ, podpisovala sa na poškodzovaní prechádzajúcich vozidiel,“ povedal primátor Ján Nosko. Súčasťou

Foto: MŠÚ BB

rekonštrukcie bola aj úprava podložia a odvodňovacích žlabov. Pôvodná dlažba sa zachovala na chodníkoch a iných spevnených plochách aj pre prípad, ak bude v budúcnosti potrebné v danej lokalite riešiť inžinierske siete. Súčasne sa vizuálne odliší koridor pre peších a zvýši bezpečnosť. Prvú etapu obnovy cestnej komunikácie zrealizovala samospráva v ulici Na Zábave, kde poškodenú dlažbu nahradila rovnako asfaltovým povrchom, ešte v roku 2019. Celkové náklady na opravu cesty predstavujú viac ako 116 tisíc eur.

M. Strelec

Najviac požiarov v tomto roku bolo v nedeľu

Za prvých šesť mesiacov tohto roka vzniklo na území Banskobystrického kraja 1 031 požiarov, ktoré spôsobili škodu za viac ako 2,7 milióna eur. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka ide o takmer dvojnásobný nárast.

Priemerne vzniklo denne približne šesť požiarov, najviac v nedeľu v čase medzi 14:00 až 15:00 hod. Medzi najčastejšie príčiny sa podpísalo vypaľovanie trávy a suchých porastov (349), spaľovanie odpadu a odpadkov mimo skládok (76), ako aj vyhorenie sadzí v komíne (58). K úmyselnému zapáleniu požiarov došlo v 91 prípadoch. V ďalších 145 prípadoch nebolo možné príčinu vzniku požiaru určiť.

Dominovali požiare

V prvom polroku 2022 hasiči v Banskobystrickom kraji vykonali 2 469 výjazdov k udalostiam. „Z celkového počtu bolo 1 195 výjazdov k požiarom, 1 219 výjazdov k technickým zásahom a 55 výjazdov k ekologickým udalostiam. Najviac, 287 výjazdov, bolo k udalostiam v zálohovom obvode Hasičskej stanice (HS) Banská Bystrica. Aj pri technických zásahoch a ekologických udalostiach zasahovali najčastejšie jej príslušníci,“

povedal Ján Tomaľa, vedúci Oddelenia operatívneho riadenia a integrovaného záchranného systému Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru (KR HaZZ) v Banskej Bystrici.

Kritický bol mesiac marec

K požiaru s najväčšou škodou, ktorá dosiahla 300 tisíc eur, došlo v rodinnom dome v našom meste. V okrese Banská Bystrica zaznamenali hasiči v prvom polroku tohto roka 77 požiarov, ktoré spôsobili škody za takmer 500 tisíc eur. Vysoký výskyt požiarov bol počas tohtoročného marca. „Je potrebné pou-

kázať na aktuálne platnú legislatívu, ktorá všetkým subjektom vyslovene zakazuje vypaľovanie porastov bylín, kríkov a stromov, ako aj zakladenie ohňa v priestoroch alebo na miestach, kde by mohlo dôjsť k vzniku požiaru, a to bez ohľadu na aktuálny klimatický stav. V období vyhláseného času zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru, spoločenská nebezpečnosť takéhoto konania ešte narastá. Príslušné správne orgány môžu za porušenia týchto povinností ukladať sankcie až do výšky 16 596 eur právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom, a 331 eur fyzickým osobám. O ignorovaní predmetných zákazov verejnosťou treba hovoriť najmä kvôli tomu, že vzdelávanie a informovanie verejnosti je podstatnou súčasťou balíka preventívnych opatrení na zníženie požiarovosti,“ uviedol Jakub Bebej, vedúci Oddelenia požiarnej prevencie KR HaZZ v B. Bystrici.

Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici

Foto: HaZZ BB

Ekopodnety a názory obyvateľov mesta

Na Slovensku meteorológovia zaznamenali extrémne 140 ročné suchu. Podľa iných zdrojov, Európa zažívala 500 ročné suchu. Mnohé potoky v Banskej Bystrici a v okolí vyschli. Vysychali stromy v lesoch, kde sa od sucha až prášilo, paradoxne na extrémne suchu zle reagoval aj buk, naša pôvodná a najrozšírenejšia drevina. Na sídliskách žltli listy líp a ďalších stromov.

O tom, čo môžeme robiť v čase extrémneho sucha hovorí systémový ekológ Peter Sabo: „V takých situáciách je dobré obyvateľov vyzvať, aby sledovali stav mladých stromov, a buď ich sami polievali tam, kde majú k dispozícii inú ako pitnú vodu alebo nahlasovali mestskej organizácii ZAaRES potrebu zalievania stromov v spolupráci s hasičmi. Pri takomto suchu by malo mať mesto pre všetky mladé vysadené stromy vaky naplnené vodou, čo je v časoch sucha pre polievané stromy podstatne výhodnejšie, ako bohatá zálievka, raz za čas.“ Extrémnym suchom trpia nielen stromy, rastliny, ale aj živočíchy. Ekológovia odporúčajú na vhodných miestach (vnútrobloky, parky, cintoríny) rozmiestniť misky s vodou pre vtáky a drobné cicavce (ježe a pod.). „Možno práve teraz náš osobný prístup k hospodáreniu s vodami, môže byť určujúci do budúcnosti. Nebude to len o tom, že budeme šetriť spotrebu vody v našich domácnostiach, ale ide o postoj k významu vody v krajine ako takej. Ako jednotlivci sa môžeme teraz a v blízkej budúcnosti rozhodovať o tom, či budeme vo svojich domoch budovať vodozadržné systémy, či znovu umyjeme auto alebo konečne

sami zlikvidujeme starý septik pri dome. Ďalším fenoménom sú extrémne výdatné dažde a dlhotrvajúce zrážky, ktoré už dávno nie sú len výsadou exotických krajín, ale čoraz častejšie sa vyskytujú bližšie, ako by sme sami chceli. Povodňové škody nie sú len tam, kde sa dostane vyliata voda z preplneného koryta, ale veľakrát aj na takých miestach, kde sa práve veľké množstvo napršťanej vody do koryta ani nedostane. Zabrániť dôsledkom nepriaznivého počasia nie je samozrejme v ľudských silách. Ale myslieť na tieto dôsledky už teraz, a byť dnes pripravení technicky aj mentálne na to, že môžeme byť toho súčasťou, nám dáva aspoň malú výhodu pripravených,“ hovorí Peter Gaus z Oddelenia životného prostredia MsÚ Banská Bystrica. V súčasnosti sú už niekoľko rokov v územnom pláne mesta určené regulatívy na zadržiavanie vody a podporu modro-zelenej infraštruktúry v meste, v kapitole Adaptačné opatrenia na zníženie dôsledkov zmeny klímy. Pripravovaný návrh Zmien a doplnkov územného plánu č. 7 obsahuje tiež podporu rôznych foriem zelene na plochách regulovaného územia v rámci mesta ako sú: plochy zelene na strechách, aplikácia zatravnovacích

dlažieb, podpora plôch popínavej zelene a výsadba vzrastlých, dospelých stromov. Všetky navrhované formy zelene rôznou mierou prispievajú k nevyhnutnému zadržiavaniu a regulácii vody v mestskom prostredí. Okrem iného sa uvádza, že spevnené plochy budú realizované s použitím vhodných stavebných materiálov s čo najväčšou vsakovacou schopnosťou dažďových vôd. Súčasne v areáloch budú realizované vodozadržné stavby so zachytávaním dažďovej vody zo striech a spevnených plôch s možným využitím vodných prvkov. Tieto ustanovenia záväznej regulácie bude povinné splniť v rámci povoľovacích procesov. „Počas projektu Zelených sídlisk sa uskutočnili stretnutia s obyvateľmi aj expertmi, z ktorých vyšli viaceré kvalitne spracované odporúčania týkajúce sa výsadby a starostlivosti o dreviny, ochrany vtáctva, hmyzu, budovania komunitných záhrad. Z jednotlivých návrhov je vhodné vytvoriť súbor odporúčaní až záväzných noriem pre obyvateľov a inštitúcie. Väčšina návrhov nie je zredukovaná len na otázky klímy, ale rieši aj biodiverzitu, čo je dnes rovnako dôležité,“ dodáva Peter Sabo.

Redakcia Radničných novín

Invázne rastliny

Heracleum mantegazzianum - Bolševník obrovský

Dorastá do dvoj až päťmetrovej výšky. Byť rastliny je hrubá, pozdĺžne ryhovaná s červenými škvrnami. Stonka je v hornej časti rozkonárená a dutá. Spodné listy v listovej ružici sú veľké, niekedy až 150 cm dlhé. Sú trojpočetné a hlboko vykrajované. Listy nachádzajúce sa na stonke sa postupne zmenšujú k vrcholu. Vo vrchnej časti stonky sa vytvára od júna do júla mohutné súkvetie tvorené desiatkami okolkov, zložených z drobných bielych kvetov.

V priemere dosahuje súkvetie aj 50 cm. Dôležité upozornenie: Spôsobuje vážne poškodenia kože podobné popáleninám. Pri uvedenom druhu je potrebné dodržiavať prísne zásady pri manipulácii s časťami rastliny a používať ochranný odev a rukavice. **Metódy odstraňovania:** Bolševník je možné vykopávať alebo vytrhávať za použitia ochranných pomôcok. Väčšie porasty sa odporúčajú kosiť alebo mulčovať, a to v období pred kvitnutím. Zásah je potrebné v priebehu roka zopakovať. Účinnou metódou je odstrihávanie nezrelých súplodí, približne dva až tri týždne po odkvitnutí v čase, keď sú vytvorené ešte len nezrelé semená. Odstrihnuté súplodie sa následne uskladní v igelitovom vreci. Konečná fáza je spálenie na vhodnom mieste. Odstrihnutím súplodí počas vegetačnej sezóny sa rastlina oslabí alebo zahynie. Pri odstraňovaní sa využíva aj postrek registrovaným prípravkom na ochranu rastlín (herbicíd) alebo kombinovaný spôsob mechanického a chemického odstraňovania.

Fallopia sp. - rod pohánkovec

Trváčna bylina s bohato rozkonárenými podzemkami, z ktorých vyrastajú výrazné a duté jednotlivé byle. Majú zelenú farbu s červenými škvrnami, sú článkované. V hornej časti sú rozkonárené a dorastajú až do trojmetrovej výšky. Listy na nich vyrastajú striedavo. Sú široko trojuholníkovité s klinovito zúženou bázou alebo podlhovasto vajcovité. Narastajú do dĺžky 10 až 35 cm a sú 8 až 25 cm široké. Kvitnú väčšinou v auguste až septembri. Tvoria metliny zložené zo zväzkov rôzne dlhých paklason zelenobielych až žltobielych kvetov. Plodom je trojhranná nažka. Pohánkovec vytvára rozsiahle husté porasty, pod ktorými nedokážu existovať žiadne iné druhy rastlín. Je odolný a dokáže prerásť asfalt či betón. Šíri sa najmä vegetatívne – podzemkami, ktoré v niekoľkých vrstvách pod sebou prerastajú pôdu, rozkonárujú sa a vyrastajú z nich nové byle. **Metódy odstraňovania:** Najúčinnnejší je chemický postrek registrovaným herbicídnym prípravkom. Najvhodnejšie obdobie je na jeseň, v čase odkvitania druhu, pred prvými mrazmi. Po postreku by mal byť zhnednutý a vyschnutý. Následne sa ponechá cez zimné obdobie premrznuť a na jar sa odstráni uschnuté časti rastlín. Pri menších porastoch sa môže využívať aj kosenie alebo mulčovanie v čase pred kvitnutím rastlín. Osamotené rastliny je vhodné vykopávať.

Foto: ŠOP SR

Foto: ŠOP SR

Oddelenie životného prostredia, MsÚ BB

Pokračujeme v rozvíjaní spolupráce v meste, ale aj v zahraničí

Spolupráca, participácia a transparentnosť sú princípy Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ku ktorej sa naše mesto prihlásilo v septembri 2020. Tieto princípy sa v meste pod Urpínom rozvíjajú aj vďaka tejto iniciatíve čoraz intenzívnejšie. V poslednom období sme sa zamerali na rozvíjanie spolupráce napríklad s obyvateľmi a občianskymi iniciatívami v téme klimatickej krízy či s komunitou podnikateľov v Banskej Bystrici. Spoluprácu v oblasti participácie sa podarilo nadviazať aj s významnými zahraničnými partnermi – Európskou komisiou a OECD.

Spolupráca s obyvateľmi a občianskymi iniciatívami v téme klimatickej krízy

V minulom čísle sme informovali o príprave projektu “Procesy zapájajúce obyvateľov do podpory biodiverzity na sídliskách v Banskej Bystrici” pod gesciou mestského ekocentra Malá Líška, ktoré prináša aktivity o prírode pre široké spektrum návštevníkov, a to od najmenších a ich rodičov cez školákov až po firmy. Projekt sa zameriava na realizáciu jednoduchých opatrení na podporu biodiverzity na sídliskách nášho mesta v spolupráci s obyvateľmi, ako aj na prípravu manuálov potrebných k funkčnej realizácii opatrení. Podľa manuálov si bude môcť každý obyvateľ sám postaviť napríklad búdky pre veveričku, vtáky, ježkov, zavesiť ich a ďalej sa o ne starať, prípadne realizovať komunitné kosenie. Manuály sa budú tvoriť v spolupráci s oddeleniami mesta, organizáciou Záhradnícke a rekreačné služby (ZAaRES) a ďalšími odbornými inštitúciami. Pravidlá budú nastavené tak, aby predchádzali konfliktným situáciám,

kalitách, ktoré sú súčasťou projektu Zelených sídlisk, na ktorých sú vítané všetky Banskobystričanky a Banskobystričania. Prvé dve podujatia, v Radvani a na Severnej ulici, odštartovali už začiatkom septembra. V rámci nich obyvatelia skúmali Malachovský potok a riečku Bystrica. Srdečne vás všetkých pozývame na ďalšie nasledovné podujatia:

- ❖ 22. september 2022 o 16:30 hod.
Stavanie hmyzích domčekov v Sásovej
- ❖ 1. október 2022 o 14:00 hod.
Stavanie vtáčích búdok v Podlavičiach
- ❖ 2. október 2022 o 14:00 hod.
Stavanie vtáčích búdok na Fončorde
- ❖ 12. október 2022 o 15:30 hod.
Komunitné kosenie a kompostovanie na Fortničke

Pre viac informácií kontaktuje ekocentrum@malaliska.sk.

výzvy na získanie podpory expertov OECD práve v oblasti participácie v rámci projektu “Inovatívna implementácia princípu partnerstva v Kohéznej politike EÚ”. Banská Bystrica bola vo výberovom procese úspešná. Okrem mesta pod Urpínom bude OECD a Európska komisia počas pilotného projektu spolupracovať v oblasti participácie aj s talianskym mestom Latina či s rumunským mestom Ramnicu Valcea. Konkrétne je zámerom projektu zo strany OECD a Európskej komisie podporiť verejné inštitúcie a občianske organizácie v zapájaní obyvateľov do tvorby európskej kohéznej politiky, a s tým súvisiaceho manažmentu eurofondov v rámci programového obdobia 2021 – 2027. Môže ísť napríklad o výber investícií a ich monitorovanie v kontexte integrovaných územných stratégií. Podpora odborníkov OECD v oblasti participácie potrvá do konca roka 2023.

Informácie o ďalších projektoch nájdete na webe mesta www.banskabystrica.sk v časti Iniciatíva pre otvorené vládnutie.

Foto: archív MsÚ BB

Spolupráca s podnikateľskou komunitou v Banskej Bystrici

Intenzívnejšiu spoluprácu sa snaží mesto rozvíjať napr. aj s biznis, resp. podnikateľským sektorom. Partnerstvo samosprávy a podnikateľov môže byť vzájomne veľmi obohacujúce a významne môže podporiť mestský rozvoj vo viacerých oblastiach. Augustové stretnutie zástupcov mesta s podnikateľskou komunitou na biznis raňajkách, prinieslo inšpiratívne podnety pre ďalšiu spoluprácu, ktorú plánujeme ďalej rozvíjať.

Spolupráca s Európskou komisiou a OECD

Od vstupu do Iniciatívy pre otvorené vládnutie zintenzívnili inovatívne snahy samosprávy v oblasti participácie, resp. zapájania obyvateľov do procesov tvorby verejných politík. Aj preto sa mesto zapojilo do medzinárodnej

Počas tematických skupín k projektom participatívneho rozpočtu, ktoré prebiehali v máji a júni 2022, bolo odprezentovaných a prediskutovaných celkom 26 projektových ideí, z toho podaných bolo jedenásť projektov. V súčasnom období prebieha hodnotenie predložených projektových zámerov odborníkmi na mestskom úrade, ktorí následne odporúčia alebo neodporúčajú projekty zaradiť do hlasovania. Samotné hlasovanie bude spustené od 20. októbra 2022.

S. Kariková, koordinátorka pre participáciu a otvorené vládnutie, MsÚ BB

ako sú nevhodné umiestnenie, susedské spory, odbremenenie organizácie ZAaRES. Tak umožníme obyvateľom budovať prvky podporujúce biodiverzitu v meste, zabezpečíme starostlivosť o ne či angažovať sa v komunitnom kosení, ktoré je spojené s kompostovaním pokosenej trávy. Manuály bude ekocentrum Malá Líška postupne predstavovať a pilotne testovať v rámci plánovaných podujatí v lo-

Biela pastelka pomáha meniť ľudské osudy

Aj Banská Bystrica sa aktívne zapojí do 21. ročníka verejnej zbierky. V piatok, 23. septembra 2022, budú v uliciach mesta dobrovoľníci hovoriť o živote so zrakovým postihnutím. Darcom, za dobrovoľný príspevok, venujú symbolickú bielu pastelku, ako vyjadrenie solidarity a podpory s ľuďmi so zrakovým postihnutím.

Ročne pomôže Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) vyše päťtisíc klientom. Sociálni pracovníci im venujú 25 tisíc hodín odbornej práce. Pomáhajú zlepšovať a skvalitňovať ich život. „Klientom pomáhame napríklad s výberom optických či kompenzačných pomôcok, naučíme ich pracovať s dotykovým mobilným telefónom či počítačom s hlasovým výstupom alebo zväčšovacím programom, takže majú opäť možnosť spojiť sa s rodinou, s priateľmi, získať potrebné informácie, prečítať si poštu, uhradiť faktúry alebo sa vrátiť do pracovného procesu,“ hovorí Ivana Frčová, zástupkyňa vedúcej Krajského strediska ÚNSS v Banskej Bystrici.

Plnohodnotný život

Jednou z klientok tunajšieho krajského strediska je i pani Veronika, mama tinedžera, ktorej zrakové postihnutie výrazne zasiahlo do života. Vďaka Únii nevidiacich a slabozrakých Slovenska získala nielen podporu, ale aj možnosť vrátiť sa k obľúbeným knihám. Pomohli jej zaobstarať špeciálnu čítaciu lupu i osobný počítač so zväčšovacím programom. „Vďaka počítaču, s ktorým ma sociálni pracovníci naučili aj pracovať, si opäť môžem

Foto: ÚNSS

prečítať nielen knihy, ale získať i informácie potrebné pre život. Pozerám si recepty, vyhľadávam si rôzne video návody, pracovné ponuky, faktúry, mám prístup k informáciám zo synovej školy a veľa ďalšieho. Výrazne sa mi zlepšil život, nie som odkázaná na pomoc iných. Pracovníčky mi poskytli množstvo rád, ako si zlepšiť život. Informovali ma, na aké pomôcky mám nárok, ale hlavne, na svoje starosti som neostala sama,“ hovorí pani Veronika.

Pomáhajú vyše 20 rokov

V uliciach Banskej Bystrice môžu 23. septembra tohto roka, získať darcovia symbolickú pastelku ako poďakovanie za dobré srdce

a dobrovoľný finančný príspevok. Biela pastelka je symbolom solidarity s nevidiacimi a slabozrakými. „Vďaka zbierke učíme ľudí, ktorí prídu o zrak Braillovo písmo, chôdzu s bielou palicou, čo pre nich znamená, že môžu ísť samostatne do obchodu, do práce či pre deti do školy. Pomáhame im tiež zvládnuť technicky náročné pomôcky. Učíme ich používať špeciálne lupy, postarať sa o domácnosť, čiže opraviť si, navariť, ožehliť. Nechýba ani pomoc pri získavaní príspevkov, pri odstraňovaní bariér, podpora v legislatívnej oblasti a veľa ďalšieho. Našou snahou je, aby žil klient plnohodnotný život,“ hovorí Eliška Fričovská z ÚNSS. Počas dvoch desaťročí zbierku podporili mnohé známe osobnosti z oblasti kultúry či športu, ako napríklad Marek Hamšík či Matej Tóth. Vďaka darcom s otvoreným srdcom, môžu pracovníci únie zlepšovať a meniť osudy ľudí nevidiacich a slabozrakých. Ďalšie príbehy začne Biela pastelka písať 23. septembra v uliciach slovenských miest a obcí. Možno práve váš príspevok niekomu zásadne zmení život k lepšiemu, a to nie je málo.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska

Berme pečeň vážne

Slovensko dosahuje svetové prvenstvo vo výskyte cirhózy pečene. Rooseveltova nemocnica v spolupráci so Slovenskou hepatologickou spoločnosťou spustila 22. augusta 2022 preventívny skríning pečene pod názvom SIRIUS. Jeho cieľom je odhaliť ochorenie tohto orgánu vo včasnom štádiu, kedy je ešte liečiteľné.

Prvý skríning bol určený pre zdravotníkov, ktorí majú najmä v poslednom období na prevenciu menej času. Vyšetrenie je určené pre všetkých, je bezbolestné, zadarmo a trvá približne polhodinu. Pozostáva zo zistenia anamnézy, odberu kvapky krvi a elastografie, čo je najmodernejší spôsob zistenia tuhosti pečene. Ak sa u vyšetrovaného zistí začínajúce ochorenie, dostane „zelenú kartu“, ktorá mu zaručí vyšetrenie na najbližšej hepatologickej ambulancii. Cieľom skríningu je zistiť fibrózu pečene. Ide o počiatočné štádium tuhnutia pečene. Skorou liečbou a úpravou životosprávy sa môže zabrániť u pacienta, aby došlo k rozvinutiu ochorenia do štádia cirhózy. Štatistiky sú pre Slovensko alarmujúce. Hepatológovia na tento trend upozorňujú už niekoľko rokov. „Na cirhózu, ktorá je konečným štádiom ochorenia, nám dnes umierajú mladí ľudia vo veku 25 až 45 rokov. Podľa Národného centra zdravotníckych informá-

cíí, patrí k najčastejšej príčine úmrtí v produktívnom veku. Ochorenie pečene sa vyvíja aj niekoľko rokov, a pretože vôbec nebolí, človek s desaťročnou cirhózou sa môže cítiť rovnako, ako ten bez ochorenia. Práve to je nebezpečné. Prvé príznaky a komplikácie sa začínajú prejavovať až vo vyšších štádiách, kedy už je ochorenie ťažko zvrátiteľné. Je potrebné si uvedomiť, že zlyhanie pečene sa končí väčšinou úmrtím. Na Slovensku je zaužívaný mýtus, že cirhóza je choroba alkoholikov, ale žiaľ, nie je to tak. Čoraz viac ju spôsobuje aj nealkoholová tuková choroba,

Foto: FNBP FDR BB

pod ktorú sa podpisuje súčasný životný štýl, a to veľa nezdravého jedla a málo pohybu,“ vysvetľuje MUDr. Lubomír Skladaný, PhD., prednosta II. Internej kliniky SZU a prezident Slovenskej hepatologickej spoločnosti. Neblahé štatistiky vnímajú hepatológovia vážne, a aj samotný názov aktivity – SIRIUS je odvodený od spojenia liver serious. Získané dáta budú hepatológovia skúmať a analyzovať. Vďaka skríningu plánujú zároveň doplniť chýbajúce údaje potrebné na definíciu rizikových skupín, u ktorých sa fibróza vyskytuje najčastejšie. Získané výsledky budú môcť použiť ako relevantný zdroj informácií napríklad zdravotné poisťovne alebo Ministerstvo zdravotníctva SR pre zavedenie prípadných preventívnych programov.

Fakultná nemocnica
s poliklinikou F. D. Roosevelta B. Bystrica

Karol Beniač ml. (1888 - 1952)

Od smrti charizmatického lokálpatriota, modrotlačiaru aj milujúceho otca a manžela uplynulo 70 rokov. Do osudov známeho Banskobystričana nahliadneme cez spomienky jeho syna Jozefa.

Foto: Súkromný archív J. Beniača

Karol Beniač ml. sa narodil 10. decembra 1888 ako tretie dieťa do rodiny Karola (Viliama) Beniača. Študoval na evanjelickom gymnáziu (1899 – 1903) a na banskobystrickej obchodnej škole. V roku 1919 získal priemyselný certifikát na farbiarsku dielňu, živnostenský list na obchod s plátom, súknom, obuvou a módnym tovarom. V tom istom roku mu odovzdal jeho otec aj modrotlačiareň. Ako tovariš sa mladý Beniač zdokonaľoval v nemeckom chemickom koncernu BASF. Po štúdiách prevzal vedenie rodinnej dielne na výrobu modrotlačie v Hornej ulici spolu aj s obchodom s textilným tovarom.

„Boli sme traja bratia, Karol, Antal a ja – Jozef. Mali sme krásne detstvo a výchovu. Ako evanjelická rodina sme každú nedeľu chodili do kostola v Lazovnej ulici. Sedeli sme celá rodina v prvom rade – bratia, starí rodičia aj rodičia. Doma sme sa zhovárali s otcom po slovensky, s mamou po nemecky, veľmi chceta, aby sme sa naučili po nemecky. Nikdy sa po slovensky poriadne nenaučila, mala problémy s vyslovovaním niektorých slovenských slov. Ľudia v meste mali mamu veľmi radi a ona Bystricu zbožňovala. Pracovala v obchode na námestí, bola riaditeľkou aj majiteľkou zároveň, otec bol v Radvani. Obaja veľa cestovali za obchodom aj do Bratislavy, kde mali aj byt. Každý víkend, keď bolo dobré počasie, sme chodili do prírody, ja som v zime rád lyžoval a hral som za Bystricu hokej ako dorastenec. V lete sme chodili na majálesy, guláše. Žili sme normálny život, v rodine sme boli pracovití a nemali sme problémy stýkať sa s mnohými ľuďmi, mali sme veľa priateľov.“

Otec Karol Beniač ml.

Rodina Beniačovcov mala na dnešnom Námestí SNP č. 18 obchod. Na Hornej ulici č. 26 prevádzkovala obchod s textilom a Karol Beniač ml. vlastnil v tom čase aj dnešný Thurzov dom. V manželstve s Doroteou Wannerovou sa narodili traja synovia, dvojčičky Karol a Antal a mladší Jozef. „Otec bol veľmi prísny, ale dobrý človek. Mal zdravotné problémy, býval často chorý. Boli to väčšinou kožné problémy, ktoré pravdepodobne súviseli s výrobou modrotlačie a farbiacich roztokov. Vlastnil tajomstvo na miešanie

farby, ktorá nebledla a ostávala stále sýta. Žiaľ, keď umieral, už zle hovoril, nerozumeli sme mu, a tak sme sa jeho tajomstvo nedozvedeli. Otec bol aj vášnivý poľovník. Na Dobroči mal poľovný revír spolu s Michalom Zibrínom z Brezna, ktorý bol v tom čase ministrom Benešovej vlády. Keď otec nepracoval, rád chodil do prírody, na majálesy alebo chodili s mamou do Budapešti na rodinné návštevy. Chodievali sme tam aj my počas letných prázdnin. Otec ešte zbožňoval kone a už ako mladý sa naučil jazdiť na vlastnom koni. Počas prvej svetovej vojny bol v jazdeckom pluku, vo Viedni bol v rakúsko-uhorskej armáde ako dôstojník. Otec nám nikdy nekupeval hračky, hovoril, aby sme si ich radšej urobili sami. Tak sa nám podarilo urobiť aj malý čln na Hrone a sami sme si dokonca vyrobili tenisové rakety.“

Modrotlačová fabrika

Továrňu na Radvanskej ulici č. 30 na južnom okraji mesta sa stala na viac ako dve desaťročia synonymom prosperity, kvality a rodinnej tradície. V čase najväčšieho rozkvetu pracovala v továrni takmer päťdesiatka zamestnancov. „Spomínam si, že pri modrotlačí bol náš dom a v pristavenej časti mal otec kanceláriu. V zime boli za oknami pelargónie, na jar ich vystavili na okná, krásne to vyzeralo. Fabrika bola obrovská, keď je človek malý a mladý, všetko vyzerá väčšie. Mali sme záhradu, kde boli ovocné stromy a továrňu mala veľký dvor. Dokonca v areáli bol aj tenisový kurt. Továrňu mala veľký sklad, a na ten si veľmi dobre pamätám, pretože keď sme prišli zo školy, každý deň otec chcel, aby sme na hodinku prišli do skladu a nosili zafarbené látky, aby sme sa naučili aj pracovať.“

Život vo Švajčiarsku

V roku 1944 emigroval Karol Beniač ml. s rodinou do švajčiarskeho mesta Locarno, kde žili v prenajatom dome až do roku 1952. „Keď sme odišli do Švajčiarska, všetko sa zmenilo. Otec býval v talianskej štvrti mesta Locarno pri jazere Lago Maggiore, kde sme mali prenajatý dom. Študoval som v Berne na univerzite a za rodičmi som chodil každý víkend. V piatok o piatej som nasadol na vlak, večer som bol v Locarne a v pondelok ráno som sa vrátil do Bernu. Otec už začal mať zdravotné problémy, dokonca si zlomil nohu a bol v nemocnici v Lugane. Všetko sa to dialo v čase, keď bol brat Karol v Banskej

Bystrici riaditeľom modrotlačie. Písali sme mu listy, posielali telegramy, že otec na tom nie je zdravotne dobre. Tak Karol prišiel do Lugana a už sa späť nevrátil, pretože Bystrica bola okupovaná.“ Jozefov brat Karol viedol fabriku až do jej znárodnenia v roku 1948, kedy sa stala súčasťou Bavlňárskych závodov V. I. Lenina v Ružomberku. Dielňu aj s ostatnými objektmi koncom 70. rokov 20. storočia asanovali.

Foto: Súkromný archív J. Beniača

Karol Beniač ml. s manželkou a známymi na majálese

Austrália - nový domov

Rodina chcela pôvodne emigrovať do Ameriky, kam však neodcestovala. Za svoj druhý domov si zvolila Austráliu. „Chceli sme odísť do Ameriky, kde mal otec známeho, volal sa Engl. On dával garanciu, že u neho môžeme bývať v Santa Monice v Kalifornii. Každá imigračná krajina mala svoje číslo, ale kým sme číslo dostali, rozhodli sme sa pre Austráliu. Cesta loďou trvala mesiac, ja som išiel s rodičmi. Na lodi bolo plno Ukrajincov a Rusov, učili sme ich angličtinu. Otec sa cítil dobre, mal plno času, veľa čítal, hral karty a spoznal sa aj s niekoľkými Švajčiarimi. Bratia prišli za nami o tri roky neskôr loďou Liberty-Ship z Nemecka. Po príchode do Melbourne museli ísť najprv do kempu na hranici s Viktoriou a NSW, potom prišli do Sydney a odtiaľ odišli do Snowy Mountains. Brat Karol tam potom robil šoféra. Otec sa v Austrálii cítil veľmi dobre, mal plno nových plánov, chcel podnikat a dovieť modrotlačové know-how zo Švajčiarska. Jeden pekný večer sme mali spoločnú večeru, a keď som sa pozrel na otca, videl som, že niečo s ním nie je v poriadku. Dostal porážku. To bolo v roku 1952. Našli sme európskeho lekára, ktorý sa o otca staral. Žiaľ, porážku dostal niekoľkokrát.“ Karol Beniač ml. zomrel 13. septembra 1952 v Sydney.

Na fragmenty z rodinného života významnej modrotlačiarkej rodiny si zaspomínal syn Karola Beniača ml. Jozef, ktorý zomrel 2. marca 2018 v Banskej Bystrici. Pochovaný je na evanjelickom cintoríne. Osobné stretnutie prostredníctvom spomienok sprostredkoval a spracoval:

Filip Glocko, Stredoslovenské múzeum

Vybojoval bronz na svetovom šampionáte

V polovici augusta dorazila z Ekvádora do mesta pod Urpínom výborná správa. Banskobystričan Benjamín Maťašeje, ktorý je členom VŠC Dukla Banská Bystrica, obsadil na Majstrovstvách sveta juniorov v džude, v kategórii do 100 kg, pekné 3. miesto. Zverenec Branislava Slaného a Jána Gregora tak pretavil hneď svoju prvú účasť na MS v tejto kategórii na cenný kov. Najskôr si v prvom kole poradil s Čiľanom Frankom Arismendim. V druhom porazil Nemca Georga Udsilauriho a vo štvrtfinále vyradil aj Brazílčana Kaya Santosa. Až v semifinále bol nad jeho sily Japonec Tomohiro

Foto: IJF

Nakano. V následnom súboji o tretie miesto zdolal Uzbeku Muchammadkodira Mansurova. Naposledy sa podobný úspech slovenskému reprezentantovi v džude podarilo dosiahnuť pred 26 rokmi, kedy vybojoval bronz na Majstrovstvách sveta juniorov 1996 v portugalskom Porte Jozef Krnáč, ktorý neskôr získal na Olympijských hrách v Aténach striebornú medailu. Benjamínovi gratulujeme a prajeme veľa ďalších športových úspechov v jeho sľubne sa rozvíjajúcej kariére džudistu.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Na HANDI OPEN 2022 padali národné rekordy

Na Štadióne SNP na Štiavnickách sa 13. augusta 2022 uskutočnil štvrtý ročník para atletických pretekov vo vrhačských disciplínach HANDI OPEN 2022, ktoré boli prvýkrát súčasťou seriálu Para Moravia Cup. Podujatie, ktoré sa koná pod patronátom nášho dvojnásobného paralympijského medailistu Mariána Kuřeju, priťahlo do Banskej Bystrice viac ako 40 hendikepovaných športovcov zo Slovenska, Českej republiky a Maďarska. V disciplínach ako hod kuželkou, hod oštepom,

Foto: paramoraviacup.cz

hod diskom a vrh guľou bolo rozdáných 54 medailí. O výborných výkonoch na podujatí svedčí aj fakt, že boli prekonalné dva české rekordy a jeden slovenský. O vynikajúcu organizáciu podujatia sa postarali členovia klubu ŠK SPORTLIFE BB, ktorý v meste pod Urpínom združuje hendikepovaných športovcov a podporuje ich ďalší športový rozvoj.

J. Sučíková a Oddelenie športu, MsÚ BB

Olympiáda seniorov bude začiatkom októbra

V utorok, 4. októbra 2022 sa v športovom areáli ZŠ s MŠ Radvanská uskutoční obľúbené podujatie pre skôr narodených Banskobystričanov – Športová olympiáda seniorov. Na akcii, ktorá sa koná v rámci Akadémie európskeho seniora pri príležitosti mesiaca úcty k starším, si seniori zmerajú sily vo viacerých disciplínach: v streľbe na basketbalový kôš, v streľbe na hokejovú bránu, v šípkach, v nordic walkingu a v tímovom petangu. Zúčastnení športovci budú rozdelení do kategórií podľa veku a pohlavia. V každej disciplíne budú odmenení najlepší traja účastníci. Najúspešnejší klub seniorov získa Pohár Jozefa Pi-

kulu. Na olympiáde sa môže zúčastniť každý obyvateľ či obyvateľka Banskej Bystrice alebo z blízkeho okolia, ktorý/ktorá poberá starob-

Foto: archív MsÚ BB

ný dôchodok. Záujemcovia o účasť na podujatí sa môžu prihlásiť prostredníctvom denných centier, ktoré doručia prihlášky na Oddelenie služieb dlhodobej starostlivosti MsÚ, najneskôr do 27. septembra 2022, resp. sa môžu registrovať jednotlivo v Klientskom centre MsÚ, Československej armády 26, B. Bystrica. Ostatní záujemcovia sa majú možnosť prihlásiť priamo pri prezentácii, a to 4. októbra 2022 do 8:30 hod. Každému účastníkovi bude pridelené štartovné číslo. Pri prezentácii bude každý lístok so štartovným číslom vhoďený do tomboly.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Horehronské hry

Foto: FB Tréner BB

Po dvojročnej prestávke sa 5. októbra 2022 na novo zrekonštruovanom Štadióne SNP na Štiavnickách, uskutoční jubilejný 60. ročník Horehronských hier v atletike žiakov a žiačok. Na podujatí, ktoré tradične organizuje Banskobystrický samosprávny kraj v spolupráci s mestom a VŠC Dukla Banská Bystrica, organizátori očakávajú účasť vyše 600 mladých športovcov z viac ako 60 škôl z celého regiónu. Príďte povzbudiť naše športové talenty.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Európsky týždeň športu 2022

Banská Bystrica sa každoročne zapája do Európskeho týždňa športu, ktorý sa tradične uskutoční od 23. do 30. septembra tohto roka. Mesto spolu s partnerskými organizáciami pre obyvateľov pripravuje množstvo športových aktivít, do ktorých sa bude môcť zapojiť široká verejnosť. Viac informácií o pripravovaných podujatiach nájdete na webe www.banskabystrica.sk, ako aj na sociálnych sieťach mesta. Tešíme sa na vašu účasť.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Verejné vyhlášky (VV) Stavebného úradu

OVZ-SÚ 146432/20566/22/MM

VV: Stavebné povolenie; Stavebník: SPP – distribúcia, a. s., Mlynské nivy 44/b, BA; Stavba: Rekonštrukcia plynovodov BB – Centrum, M. Rázusa, UO 02559“, líniová stavba v BB; Vyvesené: 02.09.2022

OVZ-SÚ 146232/13061/2022/MM

VV: Stavebné povolenie; Stavebník: SPP – distribúcia, a. s., Mlynské nivy 44/b, BA; Stavba: „SD/19417 – Rekonštrukcia plynovodov BB – Centrum, Milana Hodžu, ÚO 02559“, líniová stavba; Vyvesené: 31.08.2022

OVZ-SÚ 149065/28364/2022/Go

VV: Oznámenie o začatí konania o zmene stavby pred jej dokončením a o upustení od ústneho pojednávania a miestneho zisťovania Stavebník: Spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov Jilemnického 41 – 43, BB v zastúpení spol. Realbyt s.r.o., Železničarska 9, BB; Stavba: Obnova BD Jilemnického 41 – 43, BB“, so súpis. č. 1775, ktorý je postavený na pozemku parc. KN – C č. 166 v kat. úz. Radvaň, na ul. Jilemnického 41 – 43 v BB; Vyvesené: 31.08.2022

OVZ-SÚ 148361/25693/2022/KRK

VV: Rozhodnutie; Stavebník: Mgr. Matúš Smerek a Mgr. Petra Smereková, bytom Severná 3974/22, 974 01 BB; Stavba: Rekonštrukcia rekreačného objektu – prestavba na RD“, umiestnená v BB na ulici Slnčné stráne 13631, na pozemkoch parc. č. KN – C 1928/61 a 1928/62 v k. ú. Kostiviarska; Vyvesené: 31.08.2022

OVZ-SÚ 149351/27053/2022/Go

VV: Oznámenie o začatí stavebného konania a o upustení od ústneho pojednávania a miestneho zisťovania Stavebník: Jaroslav Repka, Mládežnícka 15, BB; Stavba: Stavebné úpravy bytu č. 67, 1. p., so súpis. č. 3427, ktorý je postavený na pozemku parc. KN – C č. 950/1 až 5 v k. ú. Radvaň na ul. Mládežnícka 15 v BB; Vyvesené: 31.08.2022

OVZ-SÚ-147294/20207/2022/Piv

VV: Oznámenie o začatí stavebného konania v spojenom územnom a stavebnom konaní a upustenie od ústneho pojednávania a miestneho zisťovania Stavebník: Anna Majlingová, THK 3949/9, 974 04 BB; Stavba: Záhradná chatka “ na pozemku parc. č.: KN-C 3742/7 v k. ú. Radvaň v BB, ktorá je evidovaná na LV č. 6510 a je vo vlastníctve žiadateľa; Vyvesené: 24.08.2022

OVZ-SÚ-129577/11508/2022/Du

VV: Rozhodnutie; Stavebník: Andrej Gajdoš, Pod Suchým vrchom 14, BB; Stavba: Drevený prístrešok k RD, Cesta pod Suchým vrchom č. 14, BB; Vyvesené: 24.08.2022

Komunitné centrá

KC Sásová prináša v septembri niekoľko novinek. Každú tretiu sobotu v mesiaci sa môžete tešiť na stretnutia Kreatívnej expresie, ktorá vytvára priestor na spontánny tanec, maľbu a spev. Prvé stretnutie bude 17. septembra 2022 od 17:00 do 19:00 hod. Ďalšiu novinku predstavuje English club. Radi v ňom privítajú všetkých, ktorí majú záujem pomocou konverzácie a čítania zlepšiť sa v anglickom jazyku hravou a interaktívnou formou. Klub angličtiny bude každý utorok o 16:00 hod. Jedinou podmienkou je vedomosť anglického jazyka aspoň na úrovni A2. Účasť v klube je bezplatná. Pre prihlásenie je potrebné kontaktovať vyučujúcu p. Zelenkovú, na e-mailovej adrese azelenkova@centrum.sk. Na všetkých nových záujemcov o aktivity v komunitnom centre sa tešíme.

KC Sásová

Súťaž

V augustovom vydaní Radničných novín ste sa mohli zapojiť do súťaže o jednu z knižných publikácií. Stačilo nám do redakcie napísať, koľko televíznych staníc informovalo o Európskom olympijskom festivale mládeže, ktorý sa v posledný júlový týždeň tohto roka uskutočnil v našom meste. Správna odpoveď je: 40 televíznych staníc. Ďakujeme, že ste sa do súťaže zapojili. Výherkyňou sa stáva pani Otáhalová. Gratulujeme a výhru posielame poštou. V súťaži pokračujeme aj v septembrovom čísle nášho mesačníka. Napíšte nám, v akom čase budú 29. októbra 2022, kedy sa uskutočnia komunálne a župné voľby, otvorené volebné miestnosti. Odpovede nám posielajte do 6. októbra 2022 na adresu: Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo na e-mail: radnicnenoviny@banska-bystrica.sk, predmet správy: súťaž.

Oznam

SPOŁACH, o. z. ponúka bezplatné poradenstvo v oblasti problematiky Alzheimerovej choroby a zároveň pozýva na stretnutie podpornej Skupiny Príbuzných a Opatrovateľov Ľudí s Alzheimerovou Chorobou, ktoré sa uskutoční v stredu, 28. septembra 2022 o 16:00 hod. v priestoroch Diecézneho centra Jána Pavla II. na Kapitulskej ulici č. 21. S lekárom, psychiatrom sa budeme venovať téme: Alzheimerova choroba – diagnostika, pokroky v diagnostike a prístupy v liečbe. Pozývame všetkých pravidelných účastníkov a radi medzi sebou privítame aj nových záujemcov.

L. Golianová, SPOŁACH, o. z.

Hľadáme domov

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene predstavuje:

Meno: Basik

Vek: 5/2022

Pohlavie: pes

Váha: 4,5 kg

Výška: 30 cm

Povaha: Je to malý rozkošník. Usmiate, hravé, milé a samozrejme aktívne šteniatko plné elánu. Chce všade byť a všetko vidieť, spoznať, očuchať a vyblázniť sa pri každej príležitosti. Psík bude pravdepodobne stredného veku. Vhodný je do aktívnej rodiny, ktorá sa mu bude patrične venovať a zabaví jeho hravú a zvedavú povahu. Informácie nielen o tomto psíkovi získate na telefónnych číslach: 0918505254, 0915699756 alebo priamo v Karanténnej stanici so sídlom na adrese Unionka 17, 960 01 Zvolen. Víťaná je aj dočasná opatera o psíkov. Všetky podstatné informácie sú dostupné na webovej stránke www.kszv.sk.

Uzávierka októbrového čísla

Termín: 6. október 2022 do 12:00 hod. Na podklady čakáme do uzávierky. Po tomto termíne už nie je možné články dopĺňať. Kontaktujte nás preto v dostatočnom predstihu. Kontaktná osoba: Mgr. Miroslav Strelec, e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, tel.: 048/4330 107.

01.10. I SOBOTA námestie Štefana Moyses banícke povstanie podujatie s baníckou tematikou pri príležitosti wtd	01.10. I SOBOTA 16.00 hod., evanjelický kostol, lazovná 42 vivat vox organi 2022 koncert špeciál - organový koncert priateľov davida di fiore k jeho životnému jubileu	01.10. I SOBOTA 18.00 hod., štadión snp na štiavničkách mfk dukla banská bystrica - mfk zemplín michalovce futbalová fortuna liga, 12. kolo	01. - 27.10. I SOB - ŠTV poštové múzeum, partizánska cesta 9 citius altius fortius olympijské motívy vo filatelii - výstava	01. - 31.10. I SOB - PON thurzov dom - ssm, námestie snp 4 stredoveké mučiace nástroje výstava
03. - 07.10. I PON - PIA štátna vedecká knižnica - spoločenská sála, lazovná 9 bienále animácie bratislava bab 2022 medzinárodný festival animovaných filmov pre deti a mládež	03. - 25.10. I PON - UTO banská bystrica akadémia európskeho seniora bohatý program pre seniorov v rámci mesiaca úcty k starším	04.10. I UTOROK 09.00 hod., športový areál zš s mš radvanská 1 športová olympiáda seniorov súťaže v športových disciplínach v rámci podujatí akadémie európskeho seniora	05. - 27.10. STR - ŠTV štátna vedecká knižnica - lhm, lazovná 9 „umlčaná“ výstava venovaná spisovateľke a poetke zlate solivajsovej k 100. výročiu jej narodenia	06.10. I ŠTVRTOK 17.00 hod., radnica - ciklerova sieň, námestie snp 1 ars poetica neosoliensis autorské čítanie poézie
06.10. I ŠTVRTOK 17.00 hod., bethlenov dom - ssg, dolná 8 ako na umenie / 4 vernisáž edukatívno-prezentačnej výstavy	07.10. I PIATOK 19.00 hod., aula beliana, tajovského 40 hrajteže mi, hrajte folklórny koncert venovaný 65. výročiu vysielania banskobystričského rozhlasového štúdia rtvs	08.10. I SOBOTA 18.00 hod., štadión snp na štiavničkách mfk dukla banská bystrica - fc spartak trnava futbalová fortuna liga, 13. kolo	08. - 09.10. I SOB - NED 10.00 hod., aula szu, bernoláková 8 medzinárodná výstava mačiek 23. a 24. medzinárodná výstava mačiek	09.10. I NEDEĽA 16.00 hod., bdnr - sála, skutekého 14 veľká cesta premiéra predstavenia pre deti od 2,5 roka
10.10. I PONDELOK 19.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 close harmony friends koncert slovenskej a'cappelly	12.10. I STREDA 18.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 odchody vlakov tragikomédia účinkujú: adela vincezová a viktor vincez	13. - 15.10. I ŠTV - SOB 18.00 hod., kinosála múzea snp, kapitúlská 23 hory a mesto banská bystrica festivalová prehliadka horských a dobrodružných filmov	14.10. I PIATOK 18.30 hod., štátna opera, národná 11 predaná nevesta 1. premiéra komikovej spevohry v 3 dejstvách v českom jazyku opakuje sa: 15.10. o 18.30 hod.	15.10. I SOBOTA 09.00 hod., areál soš pod bánošom, pod bánošom 80 tradičná chuť jesene - zatváranie bánoša festival tradičných produktov vidieka
15.10. I SOBOTA 17.00 hod., divadlo pod balkónom, rudohorská 37 tajomstvo hracej skrinky divadlo pre deti opakuje sa: 16.10. o 10.30 hod.	15.10. I SOBOTA 18.00 hod., štadión snp na štiavničkách mfk dukla banská bystrica - mšk žilina futbalová fortuna liga, 14. kolo	16.10. I NEDEĽA 14.00 hod., radnica, námestie snp 1 potulky pravidelné potulky mestom	16.10. I NEDEĽA 17.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 čaj o piatej tančiareň pre všetky vekové kategórie	17.10. I PONDELOK 19.00 hod., divadlo z pasáže - záhrada cnk, námestie snp 16 norma inscenácia
17. - 20.10. I PON - ŠTV divadlo akadémie umení, fakulta dramatických umení, horná 95 artorium medzinárodný divadelný festival vysokých umeleckých škôl	18.10. I UTOROK 18.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 senior slovomfest multižánrové hudobno-slovné podujatie s literatúrou, hudbou, výtvarným umením a rozhovormi o slove	26. - 28.10. I STR - PIA divadlo akadémie umení, kollárova 22, horná 95 open days akadémie umení v banskej bystrici prezentácia dramatického, hudobného a vizuálneho umenia tvorby študentov fakult akadémie umení	28.10. I PIATOK 10.00 hod., stredoslovenské osvetové stredisko, dolná 35 sárova bystrica 2022 - bb súťaž mladých moderátorov a redaktorov banskobystričského kraja	29.10. I SOBOTA 18.00 hod., štadión snp na štiavničkách mfk dukla banská bystrica - fc dac 1904 dunajská streda futbalová fortuna liga, 16. kolo

zmena programu vyhradená!